

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

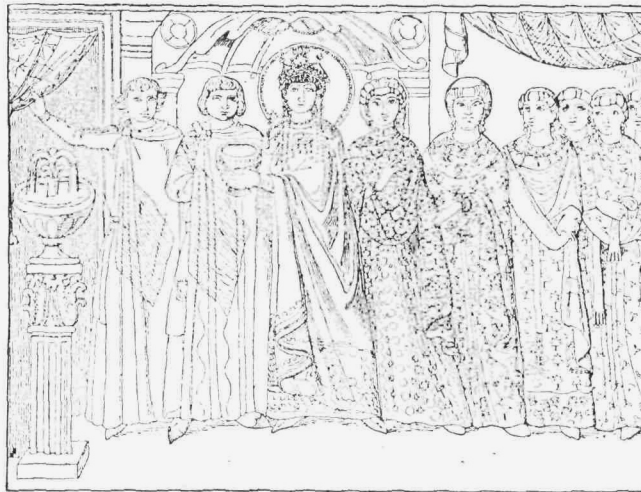
ΜΕΡΟΣ Α'.—Η ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ γ'. τεύχους).

Δύο ἐκκλησίας εἶχεν ἡ Ραβέννη ὀνομαστάς, τὸν Ἅγιον Βιτάλιον ἰδρυθέντα ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τὸν Ἅγιον Ἀπολλινάριον «in Classe». Τὰ σχέδια ἀμφοτέρων ὀφείλονται εἰς τὸν Ἰουλιανὸν τὸν Ἀργεντάριον. Ὁ «Ἅγιος Βιτάλιος», μικρότερος τῆς Ἀγ. Σοφίας εἶνε πλέον περιπλοκος. Ὁκτὼ πύργοι καὶ ὀκτὼ ὑποστυλώματα ὑπὲρ τὰς ἀψίδας διευθύνοντο πρὸς ὀκτὼ πτέρυγας ὀρθογωνίους 14 μέτρων διαμέτρου. Ἐπὶ τοῦ

τοῦ ἐν τούτοις δὲν εἶνε ἀνώτερα τοῦ νεωτέρου ναοῦ τοῦ Ἀγ. Ἀπολλιναρίου ὅστις ἐνεπνεύσθη ἐκ τῆς Ἑλλ. τέχνης καὶ τῶν θεωριῶν τοῦ Παρθενῶνος, κατώτερα δὲ τῶν μωσαϊκῶν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Βιταλίου, ἅτινα παρυσιάζουσιν ἡμῖν ἐλθεῖν μὲν τὴν Θεοδώραν περιστοιχιζομένην ὑπὸ τῆς ἀκολουθίας τῆς, καὶ ἐξ ἑτέρου τὸν Ἰουστινιανὸν ἐν μέσῳ τῶν μεγιστάνων του, πάντων ἐν ἀξιοσημειώτῳ μονοτονίᾳ καὶ μετ' ἀμφιέσεων πρωτοφανῶς μεγαλοπρεπῶν, αἵτινες ἀναπαριστῶσιν ἡμῖν κοινωνίαν τέλεον ἐκλείψασαν.

Περὶ τῆς γλυπτικῆς τῶν χρόνων τούτων δὲν εἶνε εὐκολον νὰ ἀποφανθῇ τις. Τὰ μικρὰ ἀνάγλυφα (bas reliefs) ἐξ ἐλεφαντόδοντος, τὰ διπτύχα καλούμενα φέρουν ἀκόμη κατὰ τὴν ἐπιχρῆν ταύτην τὸν ρωμαϊκὸν τύπον, ὡς τὸ δίπτυχον τῆς Μόνζας ἐν τῷ ὁποίῳ εἰκονίζεται ἡ Πλακιδία καὶ ὁ Βαλεντιανὸς ὁ Β', ὡς ἐπίσης ὁ «Θρόνος



Μωσαϊκὸν ἐν Ραβέννῃ.—Ἡ Θεοδώρα μετὰ τῆς ἀκολουθίας τῆς.

ὑψηλοτέρου τέξου ὅπερ διηνοίγετο ἐπὶ τῶν ὑποστυλωμάτων ἐφέρετο ζώνη ἐφ' ἧς ἐστηρίζετο ὁ κεντρικὸς θόλος. Διηρεῖτο δὲ ἡ πρόσοψις εἰς θεωρεῖα, οὕτως εἰπεῖν, πατώματα δηλ. ἀψιδωτά.

Ἄλλ' ἐξ ὧν τῶν οικοδομῶν, εἰς τὴν παλαιὰν αὐτὴν πρωτεύουσαν τῶν τελευταίων αὐτοκρατόρων τῆς Δύσεως καὶ τῶν Γότθων, εἰς ἀπόστασιν πρὸς μεσημβρίαν πέντε χιλιομέτρων, ἐν πεδιάδι ἐρήμῳ σήμερον, προσεζεῖχε ἡ μεγάλη ἐκκλησία, Saint-Apollinaire in Classe. Ὁ ναὸς οὗτος ἐγερεθὲς εἰς μνήμην τοῦ Ἀπολλιναρίου, ἐπισκόπου ἐν ἔτει 44 μ.Χ. Ραβέννης, μαθητοῦ δὲ τοῦ Ἀγίου Πέτρου, ὑπέρκειτο τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ λιμένος καὶ εἶχε γείνη τὸ κέντρον μεγάλης ἐμπορικῆς κινήσεως. Σήμερον κυριαρχεῖ ἐκεῖ ὁ θάνατος. Οὐδὲν ὑπάρχει σημεῖον τῆς ἀκμῆς του, μένει δὲ ἀκόμη ὁ γηραιὸς ναὸς ὡς ἐν λείψανον μαρτυροῦν μὲ τὰ μεγαλοπρεπῆ του μωσαϊκὰ τὴν ἀκμὴν ἧτις γύρω του εἶχεν ἀναπτυχθῇ. Τὰ μωσαϊκὰ

τοῦ Ἀγ. Μαξιμιλιανοῦ». Ἐν τῇ γλυπτικῇ ἡ Κωνσταντινούπολις διεφύλαξε τὰς περιέργους ιδιότητας στάσεων ἡττον δυσλάμπτων, περιεκκοσμημέναις δὲ ἐπὶ τὸ φυσικώτερον.

Ἐνταῦθα περατοῦται ἡ β'. περίοδος τῆς Βυζαντινῆς τέχνης, ἥτοι ἡ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἀκμὴ αὐτῆς. Ἀλλὰ τίς ἡ Βυζ. τέχνη μετὰ τὸν Ἰουστινιανόν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.—Η ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΝ.

Ἐρὶς εἰκονοκλαστῶν.—Ἀναγέννησις ἐπὶ τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας.

Ἡ ἔρις τῶν εἰκονοκλαστῶν, ἥτις ἐπῆλθε μετὰ τὸν Ἰουστινιανόν, ἐβλάψε πολὺ τὴν τέχνην. Ἐὰν δὲ σήμερον εὐρίσκομεν ἀκόμη τόσα μωσαϊκὰ εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Ραβέννης, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἀπέφυγε τὰς βιαί-